

מסורת הש"ס

6) ויבנות לו בית... 7) ויבנות לו בית... 8) ויבנות לו בית... 9) ויבנות לו בית... 10) ויבנות לו בית...

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר ר' יוחנן... אב רחמי נמי מירבני... קדושין דף ע"ב ח"א... ד"ה ומנין שאלף בשטר...

מוסף רש"י

נקנין עם נכסים שיש להם אחריות... קרקעין שחלשנו להם... חלק מהם והטעה חביוני... ע"ג"ל נמי שקיימן ועומדין...

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

יב.

לכפר דנפק ר"י: אמר לכו עולא. ליושעין לפניו: הכי אמר ר' אלעזר אפילו מיסמי. עבדא כמקרקעי דמי: אשפתין עולא. נשטו ממני וירא'ו משום דס"ל עבדא כמטלטלי דמי ומתירא הוא שמה אקפחתי בהלכות ובקושיא: הוה עובדא ואגבו דייני

לכתור דנפק אמר להו עולא הכי אמר רבי אלעזר אפי' מיתמי אמר ר"ג אשתמטין עולא הוה עובדא בנהרדעא ואגבו דייני עולא הוה עובדא בנהרדעא הוה עובדא בפומבדיתא ואגביה רב הנא בר ביזנא אמר להו ר"ג ויל' אהדרו ויא' לא מגבינן לכו לאפדנינו אל רבא לר"ג הא עולא הא רבי אלעזר הא דייני דנהרדעא והא רב הנא בר ביזנא מר כמאן סבירא ליה א"ל אנא מתניא ידענא דתני אבימי אפרובול חל על הקרקע ואינו חל על העבדים במטלטלין נקנין עם הקרקע ויאין נקנין עם העבדים לימא כתנאי ימבר לו עבדים וקרקעות החזיק בעבדים לא קנה קרקעות בקרקעות לא קנה עבדים בקרקעות ומטלטלין החזיק בקרקע קנה מטלטלין במטלטלין לא קנה קרקע עבדים ומטלטלין החזיק בעבדים לא קנה עבדים דיידי מטלטלי דלא ניידי: דומיא דערים מלווים. דמהאי קרא נפקא לן גמס' קדושין (כו.) דמטלטלין נקנין בחזקת קרקעות דמביד וימן להס' אביהם מתנת עם ערי מלווים הלך צעין מקרקעי דלא ניידי כי תם: חלר מהלכס היא. אינה קונה לנעליה כלום דלאו חלר היא במהלכת: והלכסא. הא דממלתינ דקנה ליה עבד צעור עליו כגון שהעבד כפות שאריו ראי' ליה דדמי לחלר: והפניא החזיק בקרקע קנה עבדים. ועל קמני דלא קנה: עומדין כפוכה. והיא דלעיל בשאין עומדין כפוכה: סינחא להך לישנא. דלוקי רב איקא לעיל להיא מתני' דעבדי כמטלטלי דמי כו': הא

בין ע"פ לנשטר דמלוה בשטר גובה משום נעילת דלת ובמלוה על פה לא גבי משום דליכא קלא ובשטר אית ליה קלא אכל מיתמי מה לי מלוה בשטר אלא ודאי כל היכא דגבי מלקוחות משום נעילת דלת גבי נמי מיתמי כמו מלוה בשטר או מלוה הכתובה צמורה למי' ויכחמוה בשטר דמי או כשעמד בדין גבי נמי מיתמי אכל במלוה על פה כיון דלא חש לעשות שטר לגבות ומלקוחות כי לא גבי נמי מיתמי ליכא נעילת דלת וה"פ א"ר אלעזר אפי' מיתמי כלל אפומיקי משום אשוי קרקע לא מיינה פיי כלל אפומיקי לא גבי אלא מיינה ופריך מיינה ליכולי' ומשי' אפומיקי וגבי נמי מיתמי ומלקוחות א"ר דקרי מיינה אע"ג דגבי נמי מיתמי כיון דמכא הוה זיל' אהדרו. חשיב להו כטועה דכרז משנה:

אנא מתניא ידענא. אע"ג דכמנה דוכמני דאשכחן

דכמקרקעי דמי לענין אונחא ושבעה אורי' דהכא לא איירי אלא צמילי דרננן ולגבות מיתמי ומלקוחות וסבר שעבדא לאו דלורייתא ולא גבי אלא מדרננן ולענין פרוכול' קנין אגב דהו' נמי מדרננן וקרא דערי' מלווים אשכחא בעלמא היא ולקמן דקאמר להך לישנא דלחמ' עבדא כמקרקעי דמי למה לי עומדים כפוכה למי' נמי כמטלטלי דמי' הוה מני למיפך דהא לא חשיב כמטלטלי אלא לענין מילי דרננן אלא דכלאו הכי פריך שפיר והא דבעי למידק צ"פ המוכר את הבית (ב"ב סח.) אי עבדא כמטלטלי דמי או כמקרקעי דמי ממתי' דהו' זה עבדים וזהמה כולן מטריין ומיימי לה נמי כפרק מי שמת (ספ' קג.) גבי מטלטלין שלי' פלוני לא שייכא הכא כלל דהתם נלשון בני אדם מלין:

פרובובול הא על הקרקע. אין כוחנין פרוכול' אלא

על דבר שאי אפשר לנלוהו ואע"ג שצומנין על ענין קצוד (גיטין לו.) כיון דחשיב קרקע לא פלוג רננן: מבר' א' עבדים וקרקעות. נקנין אגב איירי דאי מטעם חלר אמאי מפליג בהחזיק בקרקע בין עבדים למטלטלין דאי משתמרת לדעתו בתרייהו קני ולי צלון משתמרת לדעתו בתרייהו לא קנה: בעינין דומיא דערים מצורות.

החזיק בקרקע לא קנה עבדים מהני דהו' משתמרת לדעתו כדאמרין בגיטין פרק הורוק (דף עח.) גבי כחז גט לאשתו ונתנו ביד' עובדו ישן ומשמרתו ה"ו גט ניעור אין גט משום דהו' חלר המשמרת שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חלר מהלכת הוא וכי"ם ישן שאני והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכסא ככפות אלמא אע"ג דמויקי לה ככפות אפי"ה ניעור אינו גט ואין לפרש הלכסא ככפות לומר לא חשיב מהלכת ולא דמי לעומד ויושב וכיון דכפות מועיל ישן נמי מועיל דא"כ דבשאין כפות איירי רבא אמאי קאמר רבא ניעור אין גט משום דהו' חלר המשמרת למחוס ואגבה מקנה העלויה דהשתא הו' גט וכן פ"ה פרק הורוק והלכסא ככפות ובההוא קאמר רבא דיעור אין גט וכן פסקו הלכות גדולות דכפות ישן צעין:

בעומדין אבות. והא דקאמר לא קנה צלון עומדין לחוכה ואפי"ה כמטלטלין קנה דלא צעין כצורין כמטלטלין דלא ניידי ולקמן דדייקין והא ק"ל דלא צעין כצורין מגופה הוה מני למידק: למה לי עומדין בתובה. פי' על כרחך לא מטעם חלר קנה דסתם עבדים אין משתמרין לדעתו ואפי' עומד נלד שדהו דהו' עבד כצ"ר דכרכו ומטעם אגב נמי לא קנה דקרקע אין קניית אגב עבדים אמר קני קרקע הסמוכה למחוס ואגבה מקנה העלויה דהשתא הו' גט וכן פ"ה פרק הורוק והלכסא אלא ע"כ הא דקני היינו מחמת דחשיב כמחוכר וא"כ אפי' אין עומדין בתובה נמי דהו' כעשר שדות נעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן והא דקאמר שמואל כפרק חזקת הכמים (ב"ב דף קד.) לא קנה אלא מקום מכוונו בלגדי היינו בנכסי הגר דהשפך אכל אס' דעת אחרת מקנה אחרת קנה הכל והא דקאמר התם דמלך מפסיק היינו נמי בנכסי הגר או במכר ולא נתן להם דמי כולם דדמי כולם צעין כדמוכח בפ"ק דקדושין (דף סו.):

עין משפט

עין משפט נר מצוה

ק"א א מ"י פ"ט מהל' שטת' ויובל לכה י"ט סת' לאין רבא טור ש"ע ח"מ סימן סו ספ"ק כ"ג:

ק"ב ב מ"י פ"ג מהל' מכה ה"ל ח סת' עשין ספ' טו"ט ח"מ ס"י ד"ג ספ"ק א:

ק"ג ג מ"י פ"ט מהל' טו"ט פ"ט ספ"ק א: ק"ד ד מ"י פ"ט מהל' ופי' בהשגות ונתי' טור ש"ע ספ"ק ח: ק"ה ה מ"י פ"ט מהל' ח ספ"ק א: ק"ו ו מ"י פ"ט מהל' ח ספ"ק א:

ק"ז ז מ"י פ"ט מהל' א ופי' ספ' טור ש"ע ספ' ס"ח: ק"ח ח מ"י פ"ט מהל' א ופי' ספ' טור ש"ע טו"ט פ"ט ספ"ק א: י':

תורה אור השלם

1. ויחן להם אביהם ומתות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי מצרות ביהודה ואת המעלה נתן ליהודים כי הוא הכבוד: דברי הימים ב כא ג

הגהות הגר"א

[א] ויחן להם אביהם ככפות וז"ל ט"ו. ג"כ והמ"ם חולק ופי' ככפות ח"מ ס"י כ"ג ס"ק טו ובה"ש סימן קל"ט ס"ק י"ו:

רבינו חננאל

וקיימא לן כרבא. אמר עולא הלכה גביין סן העבדים אפי' מן היתומים כי אמר ליה רבא לרב נתפס הא עולא והא ר' אלעזר דהו' דייני דנהרדעא והא רב אחא בר ביזנא כולה סבירא להו גביין סן העבדים מר כפאן סבירא ליה. אמר ליה אנא מתניא ידענא דתני אבימי פרוכול' חל על הקרקע ואינו חל על העבדים מטלטלין נקנין עם הקרקע ואין נקנין עם העבדים וק"ל כרב נתפס. ואמר לימא כתנאי מבר' לו עבדים וקרקעות החזיק בעבדים לא קנה קרקעות בקרקעות לא קנה עבדים כו'. ותניא איך החזיק בעבדים קנה מטלטלין כי' והלכסא ככפות קשורות יזי' ורגליו שאינו יכול לזוז מפקודו ומכר לו העבד והכלים שעליו החזיק בזה העבד הפסית קנה דהוא החזיק בקרקעות קנה העבדים בעומדים